

Vergaderjaar 2024–2025

36 625 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zogenoemde begrotingstoelichting).

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Eppo Bruins

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

In deze Tweede Suppletoire Begroting van het Ministerie van OCW zijn de effecten van besluiten van het kabinet over de Najaarsnota verwerkt. Deze suppletoire wet moet dan ook in samenhang worden gezien met de Najaarsnota.

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een algemeen deel en een artikelsgewijs deel. Het algemeen deel bevat een overzicht van de belangrijkste suppletoire mutaties op de OCW-begroting (paragraaf 2.1). Vervolgens wordt per beleidsartikel een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting. Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht:

Tabel 1 Ondergrenzen conform Rijksbegrotingsvoorschriften

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien er sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties, wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat er verplichtingen zijn aangegaan die niet tot een uitgavenmutatie leiden (zoals het aangaan van garantieverplichtingen in het kader van schatkistbankieren) of door regelingen waarvoor de verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

Met het oog op het budgetrecht worden uitvoeringsmutaties zoveel mogelijk in de Tweede Suppletoire Begroting verwerkt. Er doen zich in de laatste maanden van het jaar echter ook nog mutaties voor, bijvoorbeeld in de (garantie)verplichtingen. De Tweede Kamer wordt hierover in een aparte brief geïnformeerd en de mutaties worden bij Slotwet verwerkt.

2 Het beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2024 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnr.	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 2024		55.299.160
Stand suppletoire begroting september 2024		58.061.020
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Saldo mee- en tegenvallers	diverse	- 416.874
2) Openstaande verplichtingen	diverse	- 5.655
3) Niet-plafondrelevante mutaties	11	- 425.000
4) Nationaal Groeifonds	4,6,16,95	- 109.723
5) Desalderingen	1,6,14	2.145
6) Overige mutaties	diverse	5.012
Stand 2^e suppletoire begroting 2024		57.110.925

Toelichting

1. Saldo mee- en tegenvallers

Per saldo is er een meevaller van € 416,9 miljoen op de OCW-begroting. Hieronder worden enkele mee- en tegenvallers toegelicht:

- in het primair onderwijs bedraagt de totale meevaller € 168,1 miljoen. Dit komt met name door een meevaller op de subsidieregeling school en omgeving. De aanvragen voor de periode 2023-2025 zijn in de eerste ronde van 2023 lager uitgevallen dan verwacht, wat in 2024 resulteert in een meevaller van circa € 112,0 miljoen. Daarnaast is er een meevaller van € 31,5 miljoen op overige subsidies, doordat enkele begrote uitgaven niet, of slechts gedeeltelijk zijn uitgevoerd. Verder is er sprake van een meevaller van € 18,3 miljoen op het budget voor schoolmaaltijden als gevolg van minder aanvragen dan geraamd;
- in het voortgezet onderwijs bedraagt de totale meevaller € 134,3 miljoen. Ook hier is sprake van een meevaller op de subsidieregeling school en omgeving van € 46,0 miljoen, een meevaller op overige subsidies van € 30,5 miljoen en een meevaller van € 25,0 miljoen op het programma Maatschappelijke Diensttijd (MDT), waarvan € 18,0 miljoen op subsidies en € 7,0 miljoen op opdrachten. Daarnaast is er een meevaller van € 11,7 miljoen op de Regeling schoolmaaltijden. Verder is er een meevaller op het opdrachtenbudget van € 14,3 miljoen, voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor het Masterplan basisvaardigheden;
- op de middelen voor arbeidsmarkt en personeelsbeleid is er een meevaller van € 28,6 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door een meevaller van € 9,5 miljoen op de subsidieregeling Lerarenbeurs, een meevaller van € 6,6 miljoen op de subsidieregeling zij-instroom en een meevaller van € 6,3 miljoen op de Regeling tekorten regio's;
- op de relevante uitgaven voor studiefinanciering is er per saldo een meevaller van € 55,3 miljoen. De meevaller wordt voornamelijk veroorzaakt door het bijstellen van de ramingen op de aanvullende beurs (€ 30,0 miljoen), op de overige uitgaven (€ 12,0 miljoen) en op de basisbeurs (€ 10,0 miljoen). De realisatie op deze budgetten is lager dan verwacht. Daarnaast is er een tegenvaller van € 5,0 miljoen die veroorzaakt wordt door een hogere realisatie in de tegemoetkoming voor leerlingen boven 18 jaar in het voortgezet onderwijs.

2. Openstaande verplichtingen

Op diverse artikelen zijn er verplichtingen die niet meer in 2024 tot uitgaven zullen leiden, maar wel in 2025. Hierdoor valt het budget voor 2024 lager uit. Het gaat in totaal om € 5,7 miljoen. Dit betreft met name openstaande verplichtingen voor het Delta Climate Center (DCC), voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en openstaande verplichtingen door de vertraging van de behandeling van de nieuwe Archiefwet in de Tweede Kamer.

3. Niet-plafondrelevante mutaties

De niet-plafondrelevante mutaties ter hoogte van € 425,0 miljoen hebben betrekking op de studiefinanciering. Dit betreft voornamelijk een bijstelling op de rentedragende leningen van € 300,0 miljoen, een bijstellingen op de basisbeurs van € 55,0 miljoen, een bijstellingen op het collegegeldkrediet van € 50,0 miljoen en een bijstellingen op de aanvullende beurs van € 20,0 miljoen, om zo aan te sluiten op de actuele realisatiecijfers van DUO.

4. Nationaal Groeifonds (NGF)

Op de projecten van het Nationaal Groeifonds binnen de OCW-begroting wordt € 109,7 miljoen afgeboekt in 2024. Deze middelen komen in 2024 niet meer tot besteding en het budget wordt doorgeschoven naar 2025. Bij Voorjaarsnota worden deze middelen weer opgeboekt op de OCW-begroting. Voor de NGF-projecten Leven Lang Ontwikkelen (LLO) en Digitale Impuls worden in 2024 bijvoorbeeld geen nieuwe beschikkingen meer afgegeven, waardoor het resterende budget van respectievelijk € 75,8 miljoen en € 31,7 miljoen conform de voorwaarden van de 100% eindejaarsmarge op NGF-projecten bij Voorjaarsnota naar 2025 wordt geschoven.

5. Desalderingen

De desalderingen bedragen per saldo € 2,1 miljoen. Dit betreft desalderingen van uitgaven en ontvangsten.

6. Overig

Het saldo van de overige mutaties bestaat uit verschillende mutaties, waaronder met name interdepartementale overboekingen. Het budget bevat ook een meevaller van € 4,0 miljoen op de COVID-budgetten, als gevolg van het aflopen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Deze middelen komen conform afspraak ten goede aan de schatkist.

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2024 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnr.	Ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 2024		2.038.040
Stand suppletoire begroting september 2024		2.155.518
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Saldo mee- en tegenvallers	diverse	20.206
2) Desalderingen	1,6,14	2.145
3) Niet-plafondrelevante mutaties	11	275.000
Stand 2e suppletoire begroting 2024		2.452.869

Toelichting

1. Saldo mee- en tegenvallers

Het saldo van de mee- en tegenvallers wordt voornamelijk veroorzaakt door een meevaller van € 50,0 miljoen op het ontvangstenbudget van het primair onderwijs. Dit wordt veroorzaakt doordat bij gemeenten circa

€ 50,0 miljoen niet besteedde middelen van de circa € 2,0 miljard voor het Gemeentelijk Onderwijsachterstandsbeleid wordt teruggevorderd. Dit leidt tot extra ontvangsten op artikel 1 van de begroting. Daarnaast is er sprake van een tegenvaller van € 30,0 miljoen op de studiefinanciering door de bijstelling op de ontvangen rente.

2. Desalderingen

De desalderingen bedragen per saldo € 2,1 miljoen. Dit betreft desalderingen van uitgaven en ontvangsten.

3. Niet-plafondrelevante mutaties

De niet-plafondrelevante ontvangsten ter hoogte van € 275,0 miljoen hebben betrekking op de studiefinanciering. Dit betreft een bijstelling op de terugontvangen leningen.

3 De beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1. Primair onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 1 (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	17.457.062	- 148.374	17.308.688
Uitgaven	16.346.511	- 173.374	16.173.137
Bekostiging	14.835.300	- 7.610	14.827.690
Bekostiging po-instellingen	14.588.378	- 8.520	14.579.858
Bekostiging Caribisch Nederland	31.662	910	32.572
Aanvullende bekostiging	181.745	0	181.745
Aanpak lerarentekort G5	33.515	0	33.515
Subsidies (regelingen)	799.725	- 163.304	636.421
Onderwijsvoorziening Jonggehandicapten	34.134	0	34.134
Nederlands onderwijs buitenland	14.528	- 1.400	13.128
Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	19.049	- 1.300	17.749
School en omgeving	171.014	- 112.000	59.014
Basisvaardigheden	287.974	- 666	287.308
NGF Open Leermateriaal	4.233	0	4.233
NGF Digitaal Onderwijs	6.584	0	6.584
Schoolmaaltijden	103.745	- 18.300	85.445
Brugfunctionaris PO	41.909	0	41.909
Overige subsidies	116.555	- 29.638	86.917
Opdrachten	30.656	- 5.153	25.503
Opdrachten	30.656	- 6.653	24.003
Opdrachten CN	0	1.500	1.500
Bijdrage aan agentschappen	44.024	3.058	47.082
Dienst Uitvoering Onderwijs	44.024	3.058	47.082
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	11.645	1.360	13.005
Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds	8.712	1.360	10.072
UWV	2.933	0	2.933
Bijdrage aan medeoverheden	625.161	- 1.725	623.436
Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	607.069	0	607.069
Caribisch Nederland	14.792	- 1.725	13.067
Scholenprogramma Groningen	3.000	0	3.000
Ventilatie in scholen	300	0	300
Overig	0	0	0
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	0	0	0
Brede scholen	0	0	0
Ontvangsten	9.208	51.360	60.568

Tabel 5 Uitsplitsing verplichtingen

	Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e supplettoire begroting (2)	Stand 2e supplettoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	17.457.062	- 148.374	17.308.688
waarvan garantieverplichtingen	9.639	0	9.639
waarvan overige verplichtingen	17.447.423	- 148.374	17.299.049

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen voor artikel 1 worden per saldo met € 148,4 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties betreft € 25,0 miljoen. Dit verschil wordt veroorzaakt door het ophogen van de verplichtingenstand voor de regeling Digitale school en de regeling School en Omgeving met respectievelijk € 18,0 miljoen en € 7,0 miljoen.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 173,4 miljoen verlaagd.

Toelichting per instrument:

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 163,3 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de meevaller van € 112,0 miljoen op de regeling School en Omgeving. Zoals reeds bekend, waren de aanvragen voor de subsidieregeling School en Omgeving 2023-2025 in de eerste ronde in 2023 lager dan verwacht. Aangezien de regeling en bijbehorende uitbetalingen doorlopen in 2024 en 2025, is er in 2024 een reeds verwachte meevaller van ruim € 112,0 miljoen.

Tevens is er sprake van een meevaller van € 18,3 miljoen op de regeling Schoolmaaltijden, omdat niet alle scholen het maximaal beschikbare bedrag per leerling hebben aangevraagd. Op overige subsidies is sprake van een meevaller van € 29,6 miljoen, die wordt veroorzaakt doordat een aantal begrote uitgaven niet (of maar deels) is gerealiseerd. Dit geldt onder andere voor de regeling Verzuim en onderwijszorgarrangement (OZA) (€ 11,2 miljoen), regeling Bewegingsonderwijs (€ 8,0 miljoen) en het programmabudget voor de Gelijke Kansen Alliantie (€ 6,5 miljoen).

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 51,4 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt doordat bij gemeenten circa € 50,0 miljoen niet besteedde middelen van de circa € 2,0 miljard voor het Gemeentelijk Onderwijsachterstandsbeleid over de periode 2019-2022 wordt teruggevorderd. Dit leidt tot extra ontvangsten op artikel 1 van de begroting.

3.2 Beleidsartikel 3. Voortgezet onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 3 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	12.678.880	- 3.588	12.675.292
Uitgaven	11.922.586	- 136.718	11.785.868
Bekostiging	11.032.396	- 3.062	11.029.334
Bekostiging vo-instellingen	10.876.592	- 4.214	10.872.378
Resultaatafhankelijke bekostiging vsv aan vo-instellingen	100	0	100
Bekostiging Caribisch Nederland	24.286	1.152	25.438
Aanvullende regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters	126.878	0	126.878
Aanvullende regelingen leerlingendaling	4.540	0	4.540
Subsidies (regelingen)	683.069	- 108.707	574.362
Stichting Kennisnet (basissubsidie) po, vo, mbo	26.286	0	26.286
Subsidieregeling voorkomen onnodig zittenblijven	0	0	0
Praktijkgerichte programma's	11.070	75	11.145
Basisvaardigheden	194.552	- 1.592	192.960
Maatschappelijke diensttijd	118.807	- 18.000	100.807
School en omgeving	66.743	- 46.000	20.743
NGF Ontwikkelkracht	28.903	0	28.903
Schoolmaaltijden	66.439	- 11.700	54.739
Brugfunctionaris VO	11.520	0	11.520
NGF Techkwadraat	5.475	0	5.475
NGF Innovatieve onderwijs huisvesting	13.608	0	13.608
Overige subsidies	139.666	- 31.490	108.176
Opdrachten	58.993	- 23.479	35.514
Opdrachten	43.288	- 16.299	26.989
MDT opdrachten	15.705	- 7.180	8.525
Bijdrage aan agentschappen	80.519	0	80.519
Dienst Uitvoering Onderwijs	80.519	0	80.519
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	67.251	- 1.470	65.781
College voor Toetsen en Examens	14.947	530	15.477
SLOA: Onderwijs ondersteunende instellingen	52.304	- 2.000	50.304
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	358	0	358
GRAZ (ECML) en PISA	358	0	358
Ontvangsten	14.391	0	14.391

Tabel 7 Uitsplitsing verplichtingen			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	12.678.880	- 3.588	12.675.292
waarvan garantieverplichtingen	- 5.325	0	- 5.325
waarvan overige verplichtingen	12.684.205	- 3.588	12.680.617

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen voor artikel 3 worden per saldo met € 3,6 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties betreft € 133,1 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door het ophogen van de verplichting voor Basisvaardigheden en Maatschappelijke Diensttijd met respectievelijk € 61,0 miljoen en € 60,0 miljoen. Voor beide subsidieregelingen geldt dat de uitbetalingen deels in latere jaren plaatsvinden, maar al in 2024 beschikt en verplicht worden. Ook de subsidie voor praktijkgerichte programma's wordt nog in 2024 beschikt en verplicht. De verplichtingenstand voor praktijkgerichte programma's is in 2024 om die reden met € 12,1 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 136,7 miljoen verlaagd.

Toelichting per instrument:

Subsidies

Het budget wordt per saldo met € 108,7 miljoen verlaagd.

Dit wordt met name veroorzaakt door een meevaller van € 46,0 miljoen op de regeling School en Omgeving. Zoals reeds bekend, waren de aanvragen voor de subsidieregeling School en Omgeving 2023-2025 in de eerste ronde in 2023 lager dan verwacht. Aangezien de regeling en bijbehorende uitbetalingen doorlopen in 2024 en 2025, is er in 2024 een reeds verwachte meevaller van € 46,0 miljoen.

Op overige subsidies is sprake van een meevaller van € 31,5 miljoen, die wordt veroorzaakt doordat een aantal begrote uitgaven niet (of maar deels) is gerealiseerd. Dit geldt onder andere voor de regeling Doorstroom vmbo-havo/mbo (€ 13,5 miljoen), subsidies ten behoeve van de curriculumherziening (€ 3,3 miljoen) en subsidies ten behoeve van digitale geletterdheid (€ 3,0 miljoen).

Daarnaast is er sprake van een meevaller van € 18,0 miljoen op de Maatschappelijke Diensttijd (MDT). Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat er minder aanvragen waren dan verwacht voor de tranche 2022 en 2023 en door het groeipad van de hoofdsubsidieregeling.

Ten slotte is er sprake van een meevaller van € 11,7 miljoen op de regeling Schoolmaaltijden, omdat niet alle scholen het maximaal beschikbare bedrag per leerling hebben aangevraagd.

Opdrachten

Het budget wordt per saldo met € 23,5 miljoen verlaagd.

Dit wordt met name veroorzaakt doordat een aantal begrote uitgaven niet (of maar deels) is gerealiseerd. Dit geldt onder andere voor het monitoringsprogramma van het Masterplan basisvaardigheden. Om dit monitoringsprogramma uit te voeren waren minder middelen (€ 12,0 miljoen) nodig dan eerder voorzien. Ook is sprake van een meevaller op de uitvoeringskosten voor maatregelen uit het coalitieakkoord van Rutte IV (€ 1,4 miljoen). De meevaller van € 7,2 miljoen op MDT wordt veroorzaakt doordat de bezuiniging in het Hoofdlijnenakkoord tot afbouw van het MDT-programma heeft geleid en dus niet alle geplande activiteiten zijn voortgezet.

3.3 Beleidsartikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 4 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	6.989.521	- 67.765	6.921.756
Uitgaven	5.876.717	- 4.472	5.872.245
Bekostiging	5.235.870	- 2.945	5.232.925
Bekostiging mbo-instellingen	4.332.563	350	4.332.913
Bekostiging Caribisch Nederland	12.119	- 1.615	10.504
Bekostiging vavo	91.720	0	91.720
Loopbaanoriëntatie	32.000	0	32.000
Kwaliteitsafspraken investeringsbudget	704.330	0	704.330
Regionaal Investeringsfonds	22.088	- 1.680	20.408
Regionaal Programma	30.550	0	30.550
Begeleidingsgesprekken jeugdwerkloosheid	10.500	0	10.500
Subsidies (regelingen)	341.838	- 349	341.489
Praktijkleren	274.084	0	274.084
LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden (NGF)	4.384	- 1.595	2.789
Actieplan Laaggeletterdheid/Tel mee met Taal	14.734	- 240	14.494
Loopbaanoriëntatie	2.082	0	2.082
Doorstroom beroepskolom	20.580	0	20.580
Vakwedstrijden MBO	5.190	0	5.190
Overige subsidies	20.784	1.486	22.270
Opdrachten	18.134	- 4.720	13.414
Opdrachten	18.134	- 4.720	13.414
Bijdrage aan agentschappen	29.698	2.129	31.827
Dienst Uitvoering Onderwijs	25.859	2.268	28.127
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	3.839	- 139	3.700
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	92.496	- 7	92.489
SBB	87.173	0	87.173
NWO: NRO- Programma's MBO	4.246	- 7	4.239
NCP NLQF	1.077	0	1.077
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	158.681	1.420	160.101
RMC's	46.968	0	46.968
Educatie	92.013	0	92.013
Caribisch Nederland	0	1.420	1.420
Regionaal Programma	19.200	0	19.200
Masterplan Campus Groningen	500	0	500
Ontvangsten	4.700	2.190	6.890

Tabel 9 Uitsplitsing verplichtingen			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	6.989.521	- 67.765	6.921.756
waarvan garantieverplichtingen	12.411	0	12.411
waarvan overige verplichtingen	6.977.110	- 67.765	6.909.345

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De uitgaven worden per saldo met € 4,5 miljoen verlaagd en de verplichtingen worden per saldo met € 67,8 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 63,3 miljoen) wordt met name veroorzaakt door het verlagen van de verplichtingenstand op doorstroom beroepskolom (€ 18,5 miljoen), Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC's) (€ 15,9 miljoen), Regionaal Investeringsfonds (€ 15,0 miljoen), en overige subsidies (€ 10,5 miljoen).

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 4,5 miljoen verlaagd.

Opdrachten

Het budget voor het instrument opdrachten wordt per saldo met € 4,7 miljoen verlaagd in 2024. Deze verlaging wordt grotendeels veroorzaakt door een incidentele meevaller van € 4,0 miljoen op het instrument Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Conform afspraken vloeien niet-bestede NPO-middelen terug naar de schatkist.

Ontvangsten

Op het instrument ontvangsten is er een meevaller van € 2,2 miljoen. Er is een incidentele extra afrekening van verschillende projectsubsidies van de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) in 2024 van in totaal € 2,2 miljoen.

3.4 Beleidsartikel 6. Hoger onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 6 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	4.818.832	- 159.008	4.659.824
Uitgaven	4.826.368	- 115.556	4.710.812
Bekostiging	4.549.958	- 9.265	4.540.693
Bekostiging onderwijsdeel	3.917.361	- 9.265	3.908.096
Bekostiging ontwerp en ontwikkeling	159.527	0	159.527
Studievoorschot kwaliteitsafspraken	432.109	0	432.109
Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen	1.975	0	1.975
Fonds onderzoek en wetenschap	38.986	0	38.986
Subsidies (regelingen)	199.845	- 111.409	88.436
Tegemoetkoming 2e lerarenopleiding	2.638	0	2.638
NGF Aanpak professionalisering leraren	357	- 115	242
NGF Katalysator	110.141	- 75.861	34.280
NGF Digitale impuls	80.407	- 34.933	45.474
Overige subsidies	6.302	- 500	5.802
Bijdrage aan agentschappen	20.573	- 1.560	19.013
Dienst Uitvoering Onderwijs	20.573	- 1.560	19.013
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	55.992	6.678	62.670
NWO: Promotiebeurs voor leraren	11.956	0	11.956
NWO: NRO-programma's Hoger Onderwijs	22.289	7.358	29.647
Nederland-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)	7.145	- 680	6.465
Bijdrage RWT Nuffic	10.155	0	10.155
Bijdrage RWT. Centr. Stud	4.447	0	4.447
Ontvangsten	1.243	557	1.800

Tabel 11 Uitsplitsing verplichtingen			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	4.818.832	- 159.008	4.659.824
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	- 10.225	0	- 10.225
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	4.829.057	- 159.008	4.670.049

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 159,0 miljoen verlaagd. Dit is € 43,4 miljoen meer dan bij de uitgaven. Het verschil hier tussen komt voornamelijk door het verplichtingenbudget op de bekostiging welke verder wordt verlaagd in 2024. Het betreft de onderdelen in de bekostiging die

niet bij de eerste rijksbijdragebrief 2025 (verplicht in 2024) zijn meegegaan maar doorschuiven naar de tweede rijksbijdragebrief 2025 (te verplichten in 2025). Onder andere de middelen voor krimp vallen hieronder.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 115,6 miljoen verlaagd.

Toelichting per instrument:

Subsidies

Op de NGF-projecten LLO-Katalysator en Npuls wordt in totaal € 107,5 miljoen aan uitgaven niet in 2024 gerealiseerd en conform voorwaarden van de 100% eindejaarsmarge op NGF-projecten bij Voorjaarsnota weer aan de begroting 2025 toegevoegd. Voor de geplande subsidies die hier tegenover staan worden de betalingen pas in 2025 verwacht.

3.5 Beleidsartikel 7. Wetenschappelijk onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 7 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	7.710.963	- 280.869	7.430.094
Uitgaven	7.420.519	- 4.462	7.416.057
Bekostiging	7.405.024	- 3.477	7.401.547
Bekostiging onderwijsdeel	3.150.662	- 3.477	3.147.185
Bekostiging onderzoeksdeel	2.987.618	0	2.987.618
Bekostiging ondersteuning geneeskunde onderwijs en onderzoek	844.372	0	844.372
Studievoorschot kwaliteitsafspraken	262.289	0	262.289
Fonds onderzoek en wetenschap	160.083	0	160.083
Subsidies (regelingen)	8.147	16	8.163
Vluchteling Studenten UAF	1.928	0	1.928
Studentenwelzijn (Ecio)	1.051	0	1.051
Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)	464	0	464
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	338	0	338
Open en online onderwijs	480	0	480
Overige subsidies	3.886	16	3.902
Opdrachten	4.018	- 1.001	3.017
Opdrachten	4.018	- 1.001	3.017
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	3.330	0	3.330
Europees Universitair Instituut Florence (EUI)	2.141	0	2.141
United Nations University (UNU)	1.189	0	1.189
Ontvangsten	16	0	16

Tabel 13 Uitsplitsing verplichtingen			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	7.710.963	- 280.869	7.430.094
waarvan garantieverplichtingen	- 12.774	0	- 12.774
waarvan overige verplichtingen	7.723.737	- 280.869	7.442.868

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 280,9 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen en uitgaven wordt voornamelijk veroorzaakt door de verlaging van de starters- en stimuleringsbeurzen vanaf 2025 van in totaal € 256,9 miljoen. De verlaging van de starters- en stimuleringsbeurzen is reeds met de eerste rijksbijdragebrief 2025 (verplicht in 2024) meegegaan in plaats van bij de tweede rijksbijdragebrief 2025 (te verplichten in 2025). Daarom wordt het verplichtingenbudget in 2024 met € 256,9 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen en de uitgaven wordt daarnaast veroorzaakt doordat het budget op de bekostiging met € 18,2 miljoen wordt verlaagd in 2024. Betreffende onderdelen schuiven door van de 1e naar de 2e rijksbijdragebrief. Het betreft de onderdelen in de bekostiging die niet bij de eerste rijksbijdragebrief 2025 (verplicht in 2024) zijn meegegaan maar doorschuiven naar de tweede rijksbijdragebrief 2025 (te verplichten in 2025).

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 4,5 miljoen verlaagd.

3.6 Beleidsartikel 8. Internationaal beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 8 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	27.937	- 2.151	25.786
Uitgaven	27.936	- 2.151	25.785
Subsidies (regelingen)	9.672	- 427	9.245
Stichting Ons Erfdeel	185	0	185
Stichting Nuffic	1.112	40	1.152
Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training	4.662	0	4.662
Internationalisering onderwijs	1.033	0	1.033
Duitsland Instituut Amsterdam (DIA)	940	0	940
Netherlands house for Education and Research (Neth-ER)	686	0	686
Incidentele subsidies voor het uitwisselen van cultuur	127	- 127	0
Overige incidentele subsidies	927	- 340	587
Opdrachten	6.477	- 514	5.963
Opdrachten	6.477	- 514	5.963
Bijdrage aan medeoverheden	1.469	- 40	1.429
Bijdrage aan medeoverheden	1.469	- 40	1.429
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	9.838	- 1.170	8.668
Nederlandse Taalunie	7.964	0	7.964
Europa College Brugge	35	0	35
Unesco	59	0	59
OESO CERI	101	0	101
Fulbright Center	422	0	422
EU-programma's en activiteiten	23	0	23
Overige bijdragen	1.234	- 1.170	64
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	480	0	480
Vlaams-Nederlandshuis DeBuren (Hoofdstuk 5 BuZa)	480	0	480
Ontvangsten	99	0	99

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen en Uitgaven

De verplichtingen en uitgaven worden per saldo met € 2,2 miljoen verlaagd.

Subsidies

Voor versterking van internationale neerlandistiek is € 1,0 miljoen beschikbaar. De subsidieregeling waarmee uitvoering gegeven gaat worden aan deze versterking is vertraagd en wordt naar verwachting begin 2025 gepubliceerd.

3.7 Beleidsartikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 9 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	250.056	- 28.740	221.316
Uitgaven	261.556	- 28.740	232.816
Bekostiging	82.100	- 6.250	75.850
Tekorten regio's	82.100	- 6.250	75.850
Subsidies (regelingen)	171.153	- 22.490	148.663
Lerarenbeurs	70.696	- 9.500	61.196
Zij-instroom	95.678	- 12.840	82.838
Overige subsidies	4.779	- 150	4.629
Opdrachten	4.081	0	4.081
Opdrachten	4.081	0	4.081
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	4.222	0	4.222
Dienst Uitvoering Onderwijs	4.222	0	4.222
Ontvangsten	7.000	0	7.000

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen en Uitgaven

De verplichtingen en uitgaven worden per saldo met € 28,7 miljoen verlaagd.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor bekostiging wordt met € 6,3 miljoen verlaagd. Dit wordt veroorzaakt door de meevaller op de onderwijsregio's van € 6,3 miljoen. De loon- en prijsbijstelling van het lopende jaar kon niet meer worden verwerkt in de regeling voor de Onderwijsregio's, aangezien deze al beschikbaar was op het moment van toekennen van de loon- en prijsbijstelling.

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 22,5 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door meevallers op de budgetten zij-instroom (€ 12,8 miljoen) en lerarenbeurs (€ 9,5 miljoen).

Van de totale meevaller op het budget zij-instroom (€ 12,8 miljoen) wordt € 6,2 miljoen veroorzaakt door meevallers op de volgende regelingen, omdat er minder aanvragen zijn ingediend dan vooraf begroot:

- de regeling zij-instroom in beroep (€ 3 miljoen);
- de regeling instructeursbeurs mbo (€ 1,3 miljoen);
- de regeling instroom schoolleiders po van buiten het onderwijs (€ 1,1 miljoen);

- de regeling Statushouders en Oekraïense ontheemden en de Stap naar de klas (€ 0,8 miljoen).

De overige € 6,6 miljoen van de totale meevaller op het budget zij-instroom (€ 12,8 miljoen) wordt veroorzaakt doordat de loon- en prijsbijstelling van het lopende jaar niet meer in de subsidieregelingen verwerkt kon worden.

De meevaller op de Lerarenbeurs (€ 9,5 miljoen) wordt veroorzaakt doordat de loon- en prijsbijstelling van het lopende jaar niet meer verwerkt kon worden in de regeling, omdat de aanvraagperiode op dat moment al gesloten was. Ook waren er minder aanvragen dan vooraf begroot.

3.8 Beleidsartikel 11. Studiefinanciering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 11 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	6.293.855	- 484.561	5.809.294
Uitgaven	6.293.855	- 484.561	5.809.294
Inkomensoverdracht	2.277.972	- 57.000	2.220.972
Basisbeurs gift (R)	374.208	- 10.000	364.208
Aanvullende beurs gift (R)	812.511	- 30.000	782.511
Reisvoorziening gift (R)	838.489	- 5.000	833.489
Studievoorschotvouchers (R)	94	0	94
Caribisch Nederland gift (R)	2.177	0	2.177
Overige uitgaven (R)	250.493	- 12.000	238.493
Leningen	3.780.449	- 425.000	3.355.449
Basisbeurs prestatiebeurs (NR)	1.307.076	- 55.000	1.252.076
Aanvullende beurs prestatiebeurs (NR)	344.727	- 20.000	324.727
Reisvoorziening (NR)	117.079	5.000	122.079
Rentedragende lening (NR)	1.781.125	- 300.000	1.481.125
Collegegeldkrediet (NR)	211.828	- 50.000	161.828
Leven lang leren krediet (NR)	22.898	- 5.000	17.898
Overige uitgaven (NR)	- 4.284	0	- 4.284
Bijdrage aan agentschappen	235.434	- 2.561	232.873
Dienst Uitvoering Onderwijs	235.434	- 2.561	232.873
Ontvangsten	1.641.724	245.000	1.886.724
Ontvangen rente (R)	154.797	- 30.000	124.797
Overige ontvangsten (R)	20.042	0	20.042
Ontvangsten Caribisch Nederland (R)	721	0	721
Terugontvangen lening (NR)	1.466.133	275.000	1.741.133
Ontvangsten Caribisch Nederland (NR)	31	0	31

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Algemeen:

Zowel voor de uitgaven als de ontvangsten wordt een onderscheid gemaakt tussen relevant en niet-relevant. Relevant betekent: relevant voor het uitgavenplafond. Uitgangspunt in de begrotingsregels is dat uitgaven die relevant zijn voor het EMU-saldo ook relevant zijn voor het uitgavenplafond. Zoals opgenomen in Miljoenennota 2022 is de behandeling van prestatiebeurzen voor het EMU-saldo veranderd door gewijzigde inzichten van Eurostat en daarmee het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

De relevante uitgaven in deze begroting worden hoofdzakelijk gevormd door studiefinanciering die meteen als gift wordt toegekend en uitgekeerde prestatiebeurs die wordt omgezet in een gift. In deze suppletoire begroting van het ministerie van OCW worden de prestatiebeursuitgaven als niet-relevant behandeld (zolang die nog niet zijn omgezet in een gift); in de weergave van het EMU-saldo worden zij wel als relevant weergegeven, middels een correctie op het EMU-saldo.

Overige niet-relevante uitgaven zijn de rentedragende leningen. Deze uitgaven zijn niet-relevant voor het uitgavenplafond, maar worden wel meegerekend in de EMU-schuld.

De relevante ontvangsten worden vooral gevormd door de ontvangen rente op leningen. De niet-relevante ontvangsten betreffen hoofdzakelijk aflossingen op de hoofdsom van de rentedragende leningen.

Verplichtingen en Uitgaven

De totale uitgaven op artikel 11 worden met € 484,6 miljoen naar beneden bijgesteld. De inkomensoverdrachten worden met € 57,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Het budget voor de leningen wordt met € 425,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Hieronder wordt dit per instrument toegelicht. Tenzij anders vermeld volgen de bijstellingen louter uit aanpassingen naar aanleiding van de realisatiecijfers.

Toelichting per instrument:

Inkomensoverdrachten

De relevante uitgaven worden met € 57,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Op de posten zijn er verschillende bijstellingen, die bestaan uit de volgende elementen:

- de uitgaven aan de basisbeurs worden per saldo met € 10,0 miljoen verlaagd. De omzettingen van prestatiebeurs naar gift worden met 5,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Op de beurs die direct als gift wordt uitgekeerd vindt een neerwaartse bijstelling plaats van € 5,0 miljoen;
- de uitgaven aan de aanvullende beurs worden met € 30,0 miljoen verlaagd. Dit betreft een bijstelling omlaag van € 20,0 miljoen van de aanvullende beurs die direct als gift wordt uitgekeerd. De omzetting naar gift wordt met € 10,0 miljoen verlaagd;
- de uitgaven aan de reisvoorziening worden per saldo met € 5,0 miljoen verlaagd. Dit betreft een bijstelling omlaag van € 5,0 miljoen voor de bijdrage studerenden aan het OV-contract.
- De relevante overige uitgaven zijn op basis van de realisatie met € 12,0 miljoen verlaagd.

Leningen

De niet-relevante uitgaven worden per saldo met € 425,0 miljoen verlaagd. Hieronder wordt toegelicht in welke posten dit uiteenvalt. Voor elk van de posten geldt dat een groot deel van de correctie (voor de vier posten

opgeteld € 197,4 miljoen) verklaard wordt door vrijvallende, niet-relevante middelen voor loon- en prijsontwikkeling. De bijstelling van € 425,0 miljoen bestaat uit de volgende onderdelen:

- de niet-relevante uitgaven aan de basisbeurs worden per saldo met € 55,0 miljoen verminderd. De toekenningen prestatiebeurs worden omlaag bijgesteld met € 60,0 miljoen als gevolg van de reeds bekende realisatie. Tevens bevat deze post de tegenboeking van de relevante omzettingen van prestatiebeurs in gift (€ 5,0 miljoen);
- de niet-relevante uitgaven aanvullende beurs zijn per saldo met € 20,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit betreft een neerwaartse bijstelling van € 30,0 miljoen op de toekenningen prestatiebeurs. Daarnaast bevat deze post de tegenboeking van de relevante omzettingen van de prestatiebeurs in gift (€ 10,0 miljoen);
- de niet-relevante uitgaven aan de reisvoorziening worden per saldo met € 5,0 miljoen naar boven bijgesteld. Het betreft een verhoging van de reisvoorziening met € 5,0 miljoen omdat er meer reisvoorziening aan studenten is toegekend dan is geraamd;
- de niet-relevante uitgaven op de post rentedragende lening zijn naar beneden bijgesteld met € 300,0 miljoen. Uit de realisatiegegevens tot en met juli 2024 blijkt dat de uitgaven aan de rentedragende lening lager zijn dan eerder geraamd;
- de niet-relevante uitgaven aan het collegegeldkrediet zijn verlaagd met € 50,0 miljoen als gevolg van de reeds bekende realisatie;
- daarnaast zijn de uitgaven voor het levenlanglerenkrediet omlaag bijgesteld met € 5,0 miljoen.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) wordt per saldo met € 2,6 miljoen verlaagd. Dit komt door een neerwaartse bijstelling van € 2,3 miljoen doordat de uitvoeringskosten voor de herinvoering basisbeurs in 2024 lager uitvallen. Daarnaast vindt een neerwaartse bijstelling plaats van € 1,0 miljoen vanwege lagere uitvoeringskosten voor het hersteltraject kinderopvangtoeslag in 2024. Verder maakt DUO extra kosten in 2024 voor de opvolging van de controle uitwonenden beurs (cub); daarom wordt het budget met 0,8 mln verhoogd. Het gaat hier onder andere om het ontwikkelen van een nieuwe controleopzet.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 275,0 miljoen opwaarts bijgesteld. Deze bijstelling wordt volledig veroorzaakt doordat de niet-relevante ontvangsten met € 275,0 miljoen omhoog worden bijgesteld. Op basis van realisatiegegevens blijkt dat een hoger bedrag aan leningen wordt terugbetaald.

3.9 Beleidsartikel 12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 12 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	76.123	5.000	81.123
Uitgaven	76.123	5.000	81.123
	0		0
Inkomstenoverdracht	72.841	5.000	77.841
Tegemoetkoming lerarenopleiding (tlo) (R)	3.433	0	3.433
Tegemoetkoming deeltijd (R)	2.337	0	2.337
Tegemoetkoming vavo voltijd (R)	6.278	0	6.278
Tegemoetkoming vo voltijd (R)	57.304	5.000	62.304
Tegemoetkoming vso voltijd (R)	3.489	0	3.489
Leningen	14	0	14
Omboeking van kort- naar langlopende vorderingen (NR)	14	0	14
Bijdrage aan agentschappen	3.268	0	3.268
Dienst Uitvoering Onderwijs	3.268	0	3.268
Ontvangsten	2.128	0	2.128
Tegemoetkoming lerarenopleiding (tlo) en deeltijd vo (R)	261	0	261
Meerderjarige scholieren v(s)o en vavo (R)	1.867	0	1.867

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen en Uitgaven

De uitgaven aan de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS) worden per saldo met € 5,0 miljoen naar boven bijgesteld.

De uitgaven aan het onderdeel meerderjarige scholieren voortgezet onderwijs worden met € 5,0 miljoen verhoogd. Deze bijstelling is gedaan op basis van de reeds gerealiseerde uitgaven.

3.10 Beleidsartikel 13. Lesgeld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 18 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 13 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	18.911	0	18.911
Uitgaven	18.911	0	18.911
Bijdrage aan agentschappen	18.911	0	18.911
Dienst Uitvoering Onderwijs	18.911	0	18.911
Ontvangsten	250.196	- 5.000	245.196

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting Ontvangsten

De ontvangsten worden met € 5,0 miljoen verlaagd. Deze bijstelling is gedaan op basis van de reeds gerealiseerde ontvangsten.

3.11 Beleidsartikel 14. Cultuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 19 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 14 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	3.443.131	324.130	3.767.261
Uitgaven	1.406.726	- 8.844	1.397.882
Bekostiging	1.084.721	- 2.652	1.082.069
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse instellingen	252.498	- 1.271	251.227
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse fondsen	290.639	- 1.613	289.026
Museale instellingen met een wettelijke taak	280.236	190	280.426
Stelseltaken openbare bibliotheekvoorzieningen	40.983	210	41.193
Digitale openbare bibliotheek	19.247	0	19.247
Bibliotheekvoorziening leesgehandicapten	14.462	0	14.462
Monumentenzorg	151.554	- 150	151.404
Archieven (incl. Regionale Historische Centra)	35.084	0	35.084
Cultuureducatie (via primair onderwijs)	18	- 18	0
Subsidies (regelingen)	136.462	1.085	137.547
Verbreden inzet cultuur	20.334	- 1.817	18.517
Internationaal cultuurbeleid (incl. HGIS)	11.403	- 350	11.053
Programma leesbevordering	45.984	- 2.215	43.769
Creatieve Industrie	2.909	0	2.909
NGF CIIC	700	- 119	581
Specifiek cultuurbeleid	49.802	5.773	55.575
Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	5.330	- 187	5.143

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Opdrachten	30.933	- 1.119	29.814
Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis	2.054	- 300	1.754
Opdrachten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	16.434	54	16.488
Overige opdrachten	12.445	- 873	11.572
Bijdrage aan agentschappen	62.106	689	62.795
Nationaal Archief	62.106	689	62.795
Bijdragen aan medeoverheden	90.304	- 6.954	83.350
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	2.200	107	2.307
Ontvangsten	41.021	500	41.521

Tabel 20 Uitsplitsing verplichtingen

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	3.443.131	324.130	3.767.261
waarvan garantieverplichtingen	39.302	- 25.701	13.601
waarvan overig	3.403.829	349.831	3.753.660

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden verhoogd met € 324,1 miljoen. Dit is een saldo van een verlaging van de garantieverplichtingen met € 25,7 miljoen en verhoging van de overige verplichtingen met € 349,8 miljoen. Het verschil tussen de verhoging van de raming van de overige verplichtingen en de verlaging van de uitgavenraming is € 358,7 miljoen. Het grootste deel van dit verschil bestaat uit het verhogen van de verplichtingenruimte om deze passend te maken voor alle meerjarige verplichtingen die in 2024 worden aangegaan voor de culturele basisinfrastructuur 2025-2028. Ook is rekening gehouden met hogere aan te gane verplichtingen voor de monumentenzorg, het programma leesbevordering en het Slavernij-museum.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 8,8 miljoen verlaagd.

Subsidies

Het budget voor specifiek cultuurbeleid wordt verhoogd met € 5,3 miljoen. Door veel wisselingen in de door de fondsen gesubsidieerde instellingen bij de overgang naar de nieuwe culturele basisinfrastructuur worden frictiekosten vergoed voor instellingen die geen deel meer uitmaken van de culturele basisinfrastructuur 2025-2028 (of substantieel minder subsidie ontvangen). Hiervoor wordt een bedrag van € 5,0 miljoen beschikbaar gesteld. Dit is de voornaamste verklaring voor de verhoging van het budget voor specifiek cultuurbeleid.

3.12 Beleidsartikel 15. Media

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 21 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 15 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	1.317.560	- 915	1.316.645
Uitgaven	1.292.572	- 915	1.291.657
Bekostiging	1.247.589	- 394	1.247.195
Landelijke publieke omroep	959.150	2.817	961.967
Regionale omroep	188.456	0	188.456
Stichting Omroep Muziek	23.290	0	23.290
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG)	31.550	- 488	31.062
Stimuleringsfonds voor de Journalistiek	3.209	94	3.303
Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO)	5.684	0	5.684
Mediawijsheid Expertisecentrum (Bewust mediagebruik)	1.884	0	1.884
Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO)	1.945	0	1.945
Dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve	31.659	- 2.679	28.980
Overige bekostiging media	762	- 138	624
Subsidies (regelingen)	35.290	- 435	34.855
Onderzoeksjournalistiek	13.106	0	13.106
Lokale journalistiek	20.585	- 100	20.485
Overige subsidies	1.599	- 335	1.264
Opdrachten	761	- 186	575
Opdrachten	761	- 186	575
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	8.848	100	8.948
Commissariaat voor de Media	8.848	100	8.948
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	84	0	84
European Audiovisual Observatory	84	0	84
Ontvangsten	181.000	944	181.944
Reclame ontvangsten	181.000	0	181.000
Overige ontvangsten	0	944	944

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen en Uitgaven

De verplichtingen en uitgaven worden per saldo met € 0,9 miljoen verlaagd.

Bekostiging

Binnen het instrument bekostiging wordt een bedrag van € 2,8 miljoen van de post dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve naar de landelijke publieke omroep overgeboekt voor de aanloop- en opstartkosten bij de landelijke publieke omroep voor de uitvoering van het plan van aanpak sociale veiligheid. De structurele kosten worden binnen de eigen begroting van de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) en de omroepen gedekt. Voor

de kosten die nu al worden gemaakt is die ruimte er niet. Om de uitvoering van het plan niet te vertragen worden deze kosten eenmalig vergoed uit niet verplichte Ster-inkomsten.

Ontvangsten

De raming van de Ster-inkomsten wordt zoals gebruikelijk bij de Tweede Suppletoire Begroting niet aangepast. Bij Slotwet worden de ontvangsten aangepast aan de hand van de definitieve realisatie over het afgelopen jaar. De mediabegrotingsbrief bevat wel een update van de verwachte afdracht.

3.13 Beleidsartikel 16. Onderzoek en wetenschapsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 22 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 16 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	1.923.154	- 73.969	1.849.185
Uitgaven	1.818.327	8.226	1.826.553
Bekostiging	1.501.595	24.280	1.525.875
NWO	640.922	11.168	652.090
KNAW	112.480	221	112.701
KB	68.133	105	68.238
NWO Talentenontwikkeling	165.885	0	165.885
NWO TTW	13.000	0	13.000
NWO Grootchalige researchinfrastructuur	55.380	0	55.380
NWO Praktijkgericht Onderzoek	65.355	3.050	68.405
Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO)	40.456	286	40.742
Poolonderzoek	3.147	0	3.147
Caribisch Nederland	2.500	0	2.500
NWO NWA	138.009	9.450	147.459
NWO Fonds onderzoek en wetenschap	179.665	0	179.665
NWO Praktijk onderzoek en wetenschap	16.663	0	16.663
Subsidies (regelingen)	187.683	- 11.184	176.499
Naturalis Biodiversity Center	15.611	0	15.611
BPRC	12.565	0	12.565
NEMO Science Museum	4.073	0	4.073
STT	267	0	267
Stichting AAP	1.250	0	1.250
Nationale Coördinatie	5.732	- 3.643	2.089
Subsidie Fonds onderzoek en wetenschap	84.782	- 1.474	83.308
Nationaal Groeifonds	56.191	- 3.700	52.491
Delta Climate Center	6.379	- 2.367	4.012
VSC	309	0	309
Netherlands Academy of Engineering	524	0	524
Opdrachten	6.730	- 3.021	3.709
Opdrachten	3.534	- 858	2.676
Opdrachten Fonds onderzoek en wetenschap	3.196	- 2.163	1.033
Bijdrage aan agentschappen	3.106	220	3.326
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	1.081	0	1.081
RVO Fonds onderzoek en wetenschap	2.025	220	2.245
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	119.213	- 2.069	117.144
EMBC	1.064	0	1.064
EMBL	7.106	0	7.106
ESA	36.368	214	36.582
CERN	63.760	- 2.283	61.477
ESO	10.915	0	10.915
Ontvangsten	101	0	101

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

**Toelichting
Verplichtingen**

De verplichtingen worden per saldo met € 74,0 miljoen verlaagd. In de begroting 2025 zijn de bezuinigingen verwerkt uit het Hoofdlijnenakkoord voor het jaar 2025. Daardoor zijn in 2024 minder verplichtingen aangegaan voor 2025 dan eerder was verwacht. Het verschil tussen de verplichtingen en uitgaven heeft te maken met het omlaag bijstellen van de verplichtingen op het budget Fonds voor Onderzoek en Wetenschap van € 49,0 miljoen, en het omlaag bijstellen van € 13,0 miljoen op de Koninklijke Bibliotheek. Dit komt vanwege een ander moment van beschikken voor de aanvullende Rijksbijdrage voor huisvesting.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 8,2 miljoen verhoogd.

Toelichting per instrument:*Bekostiging*

Het budget wordt per saldo met € 24,3 miljoen verhoogd. Deze verhoging is vooral het gevolg van diverse overboekingen van andere begrotingsartikelen of begrotingshoofdstukken naar artikel 16. Het betreft bijvoorbeeld bijdragen aan en financiering van onderzoeken en calls via De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), met name voor de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) en het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO).

Subsidies

Het budget wordt per saldo met € 11,2 miljoen verlaagd. Deze verlaging is vooral het gevolg van technische verschuivingen van subsidies naar bekostiging en opdrachten. Bij nadere invulling van de uitgaven blijkt dat deze toch via een ander begrotingsinstrument worden besteed. Hieronder valt bijvoorbeeld een overboeking naar artikel 6 (Hoger beroepsonderwijs) voor de Einstein Academy van € 2,9 miljoen en een overboeking naar het instrument bekostiging van € 1,5 miljoen voor een NWA-call over de rol van de wetenschap(per) in onze democratische samenleving. Een ander voorbeeld is een overboeking vanuit de begroting van het ministerie van KGG voor een NWA-call naar kernenergie van € 4 miljoen. Daarnaast is sprake van openstaande verplichtingen binnen de Nationaal Groeifondsprojecten Biotech Booster (€ 1,0 miljoen) en Big Chemistry (€ 1,3 miljoen), en een openstaande verplichting op Delta Climate Center van € 2,4 miljoen. De openstaande verplichtingen zullen in het jaar 2025 worden uitgegeven. Afsluitend is het budget voor subsidies met € 1,4 miljoen omlaag bijgesteld vanwege minder uitgaven dan begroot.

Opdrachten

Het budget voor opdrachten is met € 0,9 miljoen omlaag bijgesteld vanwege minder uitgaven dan begroot. Het restant van € 2,1 miljoen betreft technische overboekingen.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Het budget voor bijdrage aan (inter)nationale organisaties wordt per saldo met € 2,0 miljoen verlaagd. Er is onder andere sprake van een bijstelling van € 2,3 miljoen op CERN vanwege een lagere wisselkoers op moment van betaling dan waar in de begroting rekening mee was gehouden.

3.14 Beleidsartikel 25. Emancipatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 23 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 25 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	12.170	- 757	11.413
Uitgaven	23.384	- 757	22.627
Bekostiging	13.967	0	13.967
Kennisinfrastructuur: Gender- en LHBTI- gelijkheid	13.967	0	13.967
Subsidies (regelingen)	5.334	- 450	4.884
Gender- en LHBTI- gelijkheid 2022-2027	5.334	- 450	4.884
Opdrachten	3.918	- 167	3.751
Bijdrage aan medeoverheden	165	- 140	25
Gemeentefonds gender- en LHBTI-gelijkheid	165	- 140	25
Ontvangsten	0	0	0

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen en Uitgaven

De verplichtingen en uitgaven worden per saldo met € 0,8 miljoen verlaagd.

Toelichting per instrument:

Subsidies

De uitgaven worden per saldo verlaagd met € 0,5 miljoen. Dit betreft enerzijds een verschuiving tussen de instrumenten opdrachten en subsidies van € 0,2 miljoen en anderzijds verschillende bijdragen van € 0,3 miljoen aan interdepartementale projecten.

Bijdrage medeoverheden

Het programma Veilige Steden is uitgebreid met vier nieuwe steden en het programma Regenboogsteden is uitgebreid met een nieuwe gemeente. Hiervoor is een bedrag van € 0,1 miljoen overgeboekt naar het gemeentefonds.

4 De niet-beleidsartikelen

4.1 Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 24 Budgettaire gevolgen van beleid, artikel 91 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	0	0	0
Uitgaven	0	0	0
Loonbijstelling	0	0	0
<i>waarvan</i> programma	0	0	0
<i>waarvan</i> apparaat	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0
<i>waarvan</i> programma	0	0	0
<i>waarvan</i> apparaat	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Er hebben geen mutaties plaatsgevonden op dit artikel.

4.2 Apparaat Kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 25 Budgettaire gevolgen van beleid, artikel 95 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1+2)
Verplichtingen	448.929	- 2.771	446.158
Uitgaven	448.929	- 2.771	446.158
Personele uitgaven	380.519	9.234	389.753
<i>waarvan</i> eigen personeel	359.905	- 6.458	353.447
<i>waarvan</i> externe inhuur	15.951	15.692	31.643
<i>waarvan</i> overige personele uitgaven	4.663	0	4.663
Materiële uitgaven	66.286	- 12.005	54.281
<i>waarvan</i> ICT	7.654	- 94	7.560
<i>waarvan</i> bijdrage aan SSO's	23.965	- 84	23.881
<i>waarvan</i> overige materiële uitgaven	34.667	- 11.827	22.840
Begrotingsreserve schatkistbankieren	2.124	0	2.124
Ontvangsten	2.691	1.800	4.491

In de kolom «Mutaties Tweede Suppletoire Begroting 2024" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand Suppletoire Begroting September 2024» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

De verplichtingen en uitgaven worden per saldo verlaagd met € 2,7 miljoen.

Toelichting per instrument:

Personele uitgaven

Het budget wordt per saldo met € 9,2 miljoen verhoogd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- een meevaller (€ 5,4 miljoen). Deze (incidentele) meevaller wordt vooral veroorzaakt doordat ondanks de afgesproken CAO er op de middelen voor de loonbijstelling budget overblijft;
- herijking van de instrumenten(€ 10,0 miljoen). Op basis van de verwachte realisatie op de instrumenten heeft er een verschuiving plaatsgevonden tussen het Materiële en het Personele budget;
- overboekingen tussen departementen(€ 4,1 miljoen) zoals de jaarlijkse bijdrage van het ministerie van EZ aan de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI) en de bijdragen van het ministerie van BZK in het kader van de opvolging van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag;

Materiële uitgaven

Het budget wordt per saldo met € 12,0 miljoen verlaagd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- diverse overlopende posten (€ 1,6 miljoen). Enkele programma's en projecten hebben vertraging opgelopen, vooral door vertraagde besluitvorming;
- herijking van de instrumenten(€ 10,0 miljoen). Op basis van de verwachte realisatie op de instrumenten heeft er een verschuiving plaatsgevonden tussen het Materiële en het Personele budget.

Ontvangsten

Het budget wordt met € 1,8 miljoen verhoogd als gevolg van een incidentele meevaller.

5 Agentschappen

5.1 Agentschap DUO

In deze paragraaf is de Tweede Supplettoire Begroting opgenomen van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). DUO is de uitvoeringsorganisatie van de Rijksoverheid voor het onderwijs. DUO levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten, informatievoorziening alsmede diensten gericht op de verbetering van de verbinding tussen beleid en uitvoering. Daarnaast verricht DUO werkzaamheden voor overige departementen en derden.

Tabel 26 Exploitatieoverzicht baten-lastenagentschap DUO (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Supplettoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e supplettoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
Baten			
- Omzet	488.084	65.335	553.419
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	397.545	42.210	439.755
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	84.128	23.156	107.284
<i>waarvan omzet derden</i>	6.411	- 31	6.380
Rentebaten	0	1.500	1.500
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	488.084	66.835	554.919
Lasten			
Apparaatskosten	449.684	64.116	513.800
- Personele kosten	324.885	49.679	374.564
<i>waarvan eigen personeel</i>	272.918	- 6.109	266.809
<i>waarvan inhuur externen</i>	43.390	43.398	86.788
<i>waarvan overige personele kosten</i>	8.577	12.390	20.967
- Materiële kosten	124.799	14.437	139.236
<i>waarvan apparaat ICT</i>	33.875	18.473	52.348
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	30.670	- 4.429	26.241
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	60.254	393	60.647
Rentelasten	1.100	204	1.304
Afschrijvingskosten	35.700	4.482	40.182
- Materieel	13.000	1.993	14.993
<i>waarvan apparaat ICT</i>	12.500	1.993	14.493
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	500	0	500
- Immaterieel	22.700	2.489	25.189
Overige lasten	1.500	1.300	2.800
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	1.500	1.300	2.800
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	0	0	0
Totaal lasten	487.984	70.102	558.086
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	100	- 3.267	- 3.167
Agentschapsdeel Vpb-lasten	100	-	100
Saldo van baten en lasten	-	- 3.267	- 3.267

Toelichting

De baten stijgen met € 66,8 miljoen ten opzichte van de Vastgestelde Begroting (inclusief supplettoire begrotingen, nota's van wijziging en amendementen). De lasten stijgen met € 70,1 miljoen. Voor 2024 wordt

derhalve een negatief resultaat verwacht van € 3,3 miljoen. Dit negatieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door additionele inzet om de dienstverlening op het gewenste kwaliteitsniveau, welke aansluit op de maatschappelijke verwachtingen, te houden.

Baten

Omzet moederdepartement

De omzet moederdepartement is € 42,2 miljoen hoger dan in de Eerste Suppletoire Begroting. In de basisdienstverlening is sprake van een hogere omzet van € 22,4 miljoen door werkzaamheden in het kader van de Herinvoering Basisbeurs (€ 10,5 miljoen), overige activiteiten Basiscontract (€ 3,8 miljoen), Werk aan Uitvoering (€ 9,7 miljoen), KOMEX (€ 2,7 miljoen) en een lagere omzetprognose voor Life Cycle Management (€ 4,3 miljoen). Daarnaast is sprake van extra omzet uit overige taken (€ 2,2 miljoen) en uit (beleids-) opdrachten (€ 12,0 miljoen) zoals Herinvoering Basisbeurs, STAP, IV Strategie en de werkplek (VDI). Ten slotte is sprake van additionele omzet door het Shared Service Organisatie Noord (€ 5,6 miljoen) ten behoeve van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, het Nationaal Archief en de Onderwijsinspectie, allen dienstonderdelen van het ministerie van OCW.

De genoemde extra omzet van € 42,2 miljoen wordt voor € 18,9 miljoen gedekt door middelen die reeds beschikbaar zijn vanuit de begroting van het moederdepartement en voor € 17,8 miljoen vanuit de overlopende passiva. Ten slotte wordt € 5,6 miljoen vanuit Shared Service Organisatie Noord direct in rekening gebracht bij de dienstonderdelen van het ministerie van OCW.

Omzet overige departementen en derden

De omzet overige departementen en derden stijgt met € 23,1 miljoen ten opzichte van de Eerste Suppletoire Begroting. Deze stijging is het gevolg van een toename van de omzet uit hoofde van de ministeries van SZW (€ 5,0 miljoen), Financiën (€ 1,9 miljoen), J&V (€ 5,1 miljoen), BZK (€ 10,0 miljoen), EZ (€ 2,4 miljoen) en I&W (€ 0,3 miljoen). Er is een afname van de verwachte omzet bij het ministerie van VWS (€ 1,3 miljoen) en overige afnemers (€ 0,3 miljoen).

Rentebaten

De rentebaten stijgen met € 1,5 miljoen ten opzichte van de Eerste Suppletoire Begroting. Dit betreft een inschatting van de rentebaten uit hoofde van het positieve saldo op de rekening courant met het ministerie van Financiën.

Lasten

Apparaatskosten

De personele kosten stijgen met € 49,7 miljoen en de materiële kosten met € 14,4 miljoen. Deze stijgingen hangen samen met de bovengenoemde uitbreidingen van de basisdienstverlening aan zowel het moederdepartement als voor de overige ministeries. De invulling van deze additionele dienstverlening vindt vooral plaats door externe inhuur.

Rentelasten

De rentelasten stijgen vanwege een bijgestelde schatting op basis van de werkelijke rentepercentages van de afgesloten leningen (€ 0,2 miljoen).

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten stijgen met € 4,5 miljoen. Dit is primair het gevolg van gestegen afschrijvingen van zowel materiële als immateriële vaste activa gerelateerd aan het ICT-domein.

Overige lasten

Ten slotte stijgen de dotaties aan de voorzieningen met € 1,3 miljoen. Dit is primair het gevolg van de nieuwe CAO waarin nu, bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, een gedeeltelijke jubileumuitkering is opgenomen.

Kasstroomoverzicht

Tabel 27 Kasstroomoverzicht (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	20.231		20.231
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	488.084	66.835	554.919
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 452.384	- 64.320	- 516.704
2. Totaal operationele kasstroom	35.700	2.515	38.215
Totaal investeringen (-/-)	- 94.300	0	- 94.300
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 94.300	0	- 94.300
Enmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	-	0	0
Enmalige storting door moederdepartement (+)	-	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 25.639	0	- 25.639
Beroep op leenfaciliteit (+)	94.300	0	94.300
4. Totaal financieringskasstroom	68.661	0	68.661
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	30.292	2.515	32.807

Toelichting

Het kasstroomoverzicht is aangepast ten opzichte van de oorspronkelijke begroting op basis van de nu voorziene additionele omzet en kosten. De verwachte investeringen in de (im)materiële vaste activa zijn ongewijzigd ten opzichte van de Vastgestelde Begroting (inclusief suppletoire begrotingen, Nota's van wijziging en amendementen). Het beroep op de leenfaciliteit is derhalve gelijk gebleven.